

การรับรู้การสื่อสารการป้องกันโรคและพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุตำบลจรเข้สามพัน อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

Communication perception of disease prevention and preventive behaviors on coronavirus 2019 prevention among elderly people in Chorakhe Samphan Sub-District, U

จารุวรรณ กิตตินารภรณ์. คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธนาภรณ์ วงษา. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจรเข้สามพัน.

วาริศา พลายบัว. คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Jaruwan Kittinaraporn. Faculty of Mass Communication.

Thanaporn Wongsu. Chorakhe Sam Phan Sub-District Health Promoting Hospital.

Warisa Plaibua. Faculty of Mass Communication.

Email: jaruwan.k@ru.ac.th, thanaporn.wongsu@gmail.com, warisa.p@ru.ac.th

Received: 18 May 2023 ; Revised: 13 July 2023 ; Accepted: 26 July 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 และปัจจัยการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 มีประสิทธิภาพในการร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019

ผลการศึกษาจากผลการทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบขั้นตอนเข้าสมการทีละปัจจัย (Stepwise) พบว่า 1) ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 2) ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 และ 3) ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .01 และ .05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดปลีกย่อยของแต่ละปัจจัย พบว่า มีทั้งหมด 5 ปัจจัย ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ตามลำดับความสำคัญ คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านการสืบค้นข้อมูล) 2) การใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านการรู้เหตุการณ์) 3) ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านการศึกษา) 4) ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านประเภทเนื้อหาที่เคยเปิดรับเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019) และ 5) การใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านการมีส่วนร่วม) ตามลำดับ ซึ่งทั้ง 5 ปัจจัยสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุได้ร้อยละ 43.8

ทั้งนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านการสืบค้นข้อมูล) เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุได้ร้อยละ 30.9 และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (B) = .202

คำสำคัญ : การรับรู้การสื่อสารการป้องกันโรค พฤติกรรมการป้องกันโรค ไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

The goal of this study was to investigate whether the perceptual channel factor of coronavirus preventive knowledge, the individual factor of coronavirus prevention, and the uses and pleasure factor of coronavirus prevention were effective in jointly predicting coronavirus prevention behavior.

The results of multiple regression analysis test by stepwise selection of variables into the equation revealed that 1) the channel factor of information perception regarding coronavirus disease prevention knowledge; 2) The personal factor of coronavirus prevention; As well as the factors of uses and gratification in preventing coronavirus disease, could predict coronavirus disease prevention behavior at statistically significant levels of .001, .01, and .05, consecutively.

When the details of each factor were examined in depth, it was discovered that there were 5 factors that might predict the behaviors for disease prevention of the novel coronavirus disease in the following order of importance: 1) Personal factor in coronavirus disease prevention (Perception of a phenomenon); 2) The uses and gratification to prevent coronavirus disease (Knowledge aspect); 3) Personal factor in coronavirus disease prevention (Interpretation aspect); 4) Channel factor for receiving information about knowledge on the prevention of the coronavirus disease (In terms of the type of content previously exposed about coronavirus disease prevention); And 5) The uses and gratification for preventing the coronavirus disease (Participation aspect), respectively, which all 5 factors were able to predict the coronavirus 2019 preventative behavior of the elderly at 43.8%.

In this sense, the personal factors for novel coronavirus disease prevention (information search) were the factors that could most successfully predict novel coronavirus disease prevention behaviors. It had a standardized regression coefficient (B) = .202 and might predict anti-Coronavirus behavior in the elderly at 30.9%.

Keyword: Perception of Communication in Disease Prevention, Preventive Behaviors, Coronavirus 2019

1. หลักการและเหตุผล

ทุกประเทศทั่วโลกกำลังเผชิญหน้ากับโรคระบาดชนิดใหม่อย่างเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า โควิด-19 (Covid-19) พบการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว BBC NEWS ไทย (2564) รายงานว่าเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2563 ที่ผ่านมา องค์การอนามัยโลก (World Health Organization-WHO) ประกาศปรากฏการณ์การแพร่ระบาดดังกล่าวเป็น “การระบาดใหญ่ทั่วโลก” (Pandemic) อีกทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา หรือโควิด-19 (Covid-19) ในประเทศไทยนั้น ก็ไม่ต่างจากสถานการณ์การแพร่ระบาดจากทั่วโลกมากเท่าใดนัก

การรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดภายในประเทศไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานด้านสาธารณสุข หรือแม้กระทั่งนักระบาดวิทยา ภาคส่วนต่าง ๆ ได้ให้ความรู้ด้านการป้องกันโรคและวิธีดูแลตนเองเมื่อได้รับเชื้อไวรัสดังกล่าวแก่ภาคประชาชนด้วยวิธีการสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นหนึ่งในภารกิจหลักที่มีความสำคัญในการสื่อสารเพื่อป้องกันโรคจนสามารถเกิดเป็นพฤติกรรมการป้องกันโรคของประชาชนทั้งประเทศได้

การที่หน่วยงานจากส่วนกลางอย่างกระทรวงสาธารณสุขจะใช้การสื่อสารเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาหรือโควิด-19 (Covid-19) แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ต่างกันในแต่ละพื้นที่ กระจายตัวอยู่ในแต่ละชุมชนทั้งชุมชนเมือง ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทและชนบท จำเป็นต้องอาศัยการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านการป้องกันควบคุมโรค เพื่อยกระดับความรู้และพฤติกรรมในการป้องกันควบคุมโรคระบาดได้อย่างถูกต้อง ซึ่งต้องอาศัยหน่วยงานอย่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ที่มีอยู่ในทุกชุมชนทั่วประเทศ โดยมีขอบเขตการดำเนินงานด้านสาธารณสุขร่วมกับคนในชุมชนไม่ว่าจะในระดับบุคคลหรือครอบครัว ถือว่าเป็นการดำเนินงานเชิงรุกที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพของบุคคล ครอบครัวและชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น คณะผู้วิจัยต้องการศึกษาการรับรู้การสื่อสารการป้องกันโรคและพฤติกรรมในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุที่กระทรวงสาธารณสุขระบุว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงที่สามารถติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ง่ายกว่ากลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มวัยรุ่นหรือวัยทำงาน ยิ่งไปกว่านั้น คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกพื้นที่ในการศึกษาโดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากจังหวัดที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบจากรายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ 2564 เขตสุขภาพที่ 5 รอบที่ 2/2564 (2564) พบว่า จังหวัดที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Complete Aged Society) มีทั้งสิ้น 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรสงคราม ร้อยละ 25 จังหวัดสุพรรณบุรี ร้อยละ 24.1 จังหวัดราชบุรี ร้อยละ 21.9 และจังหวัดเพชรบุรี ร้อยละ 21.2 ในลำดับต่อมาคณะผู้วิจัยได้พิจารณาจากเกณฑ์การคัดเลือกจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ที่ได้รับรางวัลตำบลจัดการสุขภาพ พบว่า มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ของจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ได้รับรางวัลตำบลจัดการสุขภาพระดับดีมากประจำปี พ.ศ. 2562 (เนื่องจากในปี พ.ศ. 2563 – พ.ศ. 2564 ที่คณะผู้วิจัยทำการศึกษาไม่มีการคัดเลือกเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา) ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจรเข้สามพัน อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (ธนาภรณ์ วงษา, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2565) ดังนั้น ทางคณะผู้วิจัยจึงทำการคัดเลือกพื้นที่ตำบลจรเข้สามพัน อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อการศึกษาการรับรู้การสื่อสารตามตัวแปร ต่าง ๆ เพื่อที่จะนำผลวิจัยไปใช้กับกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีบริบททางชุมชนใกล้เคียงกัน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาว่าปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 และปัจจัยการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 มีประสิทธิภาพในการร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมในการป้องกันไวรัสโคโรนา 2019

3. การทบทวนวรรณกรรม

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและพฤติกรรมเปิดรับข่าวสาร

ปรมะ สตะเวทิน (2539) กล่าวว่าไว้ว่า ข้อมูลข่าวสารถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมนุษย์ต้องนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเพื่อนำมาตัดสินใจในสถานการณ์ที่ตนไม่แน่ใจ หรือเรื่องราวที่ตนกำลังเผชิญอยู่ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อมนุษย์มีความกังวลใจหรือไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพิ่มมากขึ้นเท่าใดมนุษย์ก็จะมีความต้องการข้อมูลข่าวสารเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

นอกจากนี้ Shiffman and Kanuk (2007) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารว่ากระบวนการรับรู้ของแต่ละบุคคลจะผ่านการคัดเลือก การจัดระบบ และการตีความสารจากสิ่งเร้าต่าง ๆ ให้ความหมายหรือภาพรวมที่เหมือนหรือต่างกันได้ เช่น บุคคล 2 คน อาจจะเปิดรับข่าวสารจากสิ่งเร้าเดียวกัน ภายใต้สถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมเดียวกัน แต่ทว่าบุคคลแต่ละคนนั้นจะจดจำ คัดเลือก จัดระบบ และตีความสารจากสิ่งเร้าเหล่านั้นต่างกัน กล่าวคือ การตีความของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนตัวของแต่ละคน ได้แก่ ความต้องการส่วนบุคคล การให้คุณค่าของแต่ละบุคคลรวมถึงความคาดหวังของแต่ละบุคคล เป็นต้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นกระบวนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของบุคคล

3.2 ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ

ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ เน้นให้ความสำคัญกับผู้รับสาร เนื่องจากพื้นฐานของทฤษฎีนี้เชื่อว่าผู้รับสารจะเป็นผู้กำหนดหรือเป็นผู้เลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ที่สามารถตอบสนองความพอใจและความต้องการของตนเอง

ผลของการศึกษาของ McCombs and Becker (1979) ได้กล่าวถึงการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ (Uses and Gratification) โดยชี้ให้เห็นว่าบุคคลจะใช้สื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการ 6 ประการได้แก่ 1) เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) 2) เพื่อต้องการคำแนะนำหรือช่วยตัดสินใจ (Guidance or Decision) 3) เพื่อต้องการเอาไปใช้ในการพูดคุย หรือสนทนา (Anticipate Communication or Discussion) 4) เพื่อต้องการความตื่นเต้น หรือการมีส่วนร่วม (Excitement or Participating) 5) เพื่อต้องการเสริมความคิดเห็น (Reinforcement) และ 6) ต้องการผ่อนคลาย และความบันเทิง (Relaxing and Entertainment)

ยิ่งไปกว่านั้น ผลการศึกษาของ สราลี สนธิจันทร์ และวิรัตน์ สนธิจันทร์ (2565) ได้ศึกษาการเปิดรับสื่อทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่ออยู่ในระดับปานกลาง มีทัศนคติและพฤติกรรมต่อการป้องกันความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมป้องกันความเสี่ยงในสถานการณ์ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันทางบวก ดังนั้น จึงควรมีแผนการใช้สื่อ การเลือกใช้สื่อและวิธีการสื่อสารให้สอดคล้อง เหมาะสมกับลักษณะทางประชากร และใช้สื่อเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์อย่างหลากหลาย น่าสนใจ เผยแพร่แบบเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

อุบลรัตน์ เพ็งสถิต (2551) แบ่งลักษณะของผู้สูงอายุออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) ผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีการเสื่อมถอยทางร่างกายและจิตใจอย่างเห็นได้ชัดเจน 2) ผู้สูงอายุเป็นวัยที่ต้องเผชิญกับบทบาทที่เปลี่ยนแปลงสังคมและ 3) ผู้สูงอายุเป็นวัยที่ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามแนวคิดของซูฮัย สมิตีไกร (2553) ได้เชื่อมโยงความต้องการของผู้สูงอายุกับลำดับขั้นความต้องการของ Maslow ไว้ดังนี้

1) ความต้องการทางกายภาพถือเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ อันได้แก่ ปัจจัย 4 ที่เพียงพอ สุขภาพพลานามัยที่ดี ที่อยู่อาศัยที่ถูกสุขลักษณะ การพักผ่อนที่เพียงพอ การส่งเสริมสุขภาพและการรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึง

2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ได้แก่ การปกป้องดูแลจากบุตรหลาน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ เงินบำนาญ หรือสวัสดิการผู้สูงอายุเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

3) ความต้องการเป็นส่วนหนึ่ง ผู้สูงอายุมักต้องการมีปฏิสัมพันธ์และเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวหรือสังคม ต้องการความรักความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ ตลอดจนมิตรภาพจากเพื่อน ชุมชนและสังคม

4) ความต้องการยอมรับนับถือ ผู้สูงอายุต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือและความเคารพจากบุคคลอื่น ต้องการมีสถานภาพทางสังคม มีเกียรติยศชื่อเสียง รวมทั้งต้องการการยกย่องจากสังคมว่าเป็นบุคคลที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น

5) ความต้องการบรรลุความสำเร็จสูงสุดในชีวิต สำหรับผู้สูงอายุถือเป็นวัยที่ผ่านประสบการณ์มาอย่างมาก ฉะนั้นความต้องการสูงสุดในชีวิตของผู้สูงอายุ คือ ความสำเร็จในสิ่งที่ท้าทายที่ได้มาจากความสามารถและศักยภาพของตนที่สั่งสมมาอย่างเต็มที่

3.4 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ

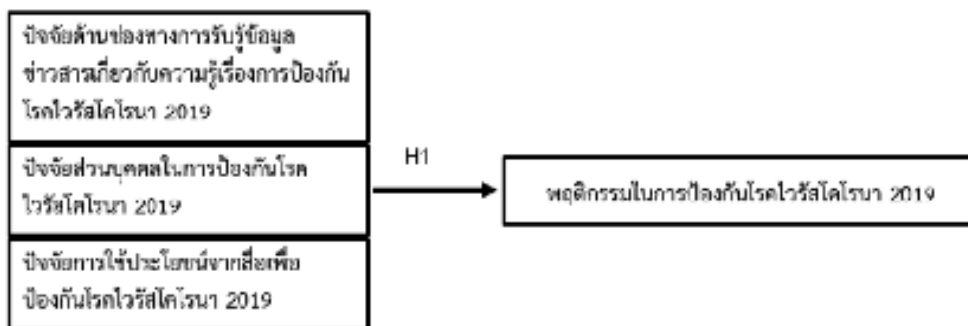
ธนวรรณ อิมสมบุญ (2546) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมสุขภาพว่า เป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติหรือการแสดงออกที่ก่อผลดีหรือผลเสียทางด้านสุขภาพของบุคคล ครอบครัว ชุมชน ซึ่งพฤติกรรมสุขภาพสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะที่ 1 เป็นการกระทำ (Action) เป็นการกระทำหรือการปฏิบัติของบุคคลที่มีผลดีหรือผลเสียต่อสุขภาพ ลักษณะที่ 2 เป็นการไม่กระทำ (Non-Action) เป็นการงดเว้นไม่กระทำหรือการไม่ปฏิบัติของบุคคลที่มีผลดีหรือผลเสีย

Pander (1987) ได้ประยุกต์แนวคิดการส่งเสริมสุขภาพมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมคณะผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบการส่งเสริมสุขภาพที่ Pander (1996) ปรับปรุงขึ้นใหม่ ซึ่งประกอบด้วยมโนทัศน์หลัก ๆ อยู่ 3 มโนทัศน์ด้วยกัน ได้แก่ 1) ลักษณะส่วนบุคคลและประสบการณ์ (Individual characteristics and Experiences) 2) ความคิดและความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรม (Behavior specific cognitions and affect) 3) ผลที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรม (Behavioral outcome)

4. สมมติฐานและกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 และปัจจัยการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 มีประสิทธิภาพในการร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019

กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี

5. ระเบียบวิธีวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือการวิจัย เพื่อการสำรวจข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล ในลักษณะวัดผลครั้งเดียวในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

5.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกจากจังหวัดที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ 3 จังหวัดแรก ได้แก่ จังหวัดสมุทรสงคราม ร้อยละ 25 จังหวัดสุพรรณบุรี ร้อยละ 24.1 และจังหวัดราชบุรี ร้อยละ 21.9 อีกทั้งยังพิจารณาจากเกณฑ์การคัดเลือกจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ที่ได้รับรางวัลตำบลจัดการสุขภาพในปี พ.ศ. 2562 พบว่า มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ของอำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรีที่ได้รับรางวัลตำบลจัดการสุขภาพระดับดีมากประจำปี พ.ศ. 2562 ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจรเข้สามพัน ซึ่งในตำบลดังกล่าวมีประชากรผู้สูงอายุ จำนวน 1,015 คน (ธนาภรณ์ วงษา, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2565)

การกำหนดขนาดตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือกลุ่มผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในตำบลจรเข้สามพัน จำนวนทั้งสิ้น 15 หมู่บ้าน จำนวน 1,015 คน ตามสูตรของ Taro Yamane (1973) ขนาดประชากร 1,000 คน กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% เท่ากับ 286 ตัวอย่าง แต่คณะผู้วิจัยเห็นว่า เพื่อให้สอดคล้องกับสัดส่วนประชากรแต่ละพื้นที่และครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันแต่ละหมู่บ้าน (ดังระบุไว้ในหัวข้อวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง) และเพื่อป้องกันความตกหล่นของข้อมูลจึงเก็บข้อมูลคณะผู้วิจัยจะทำการเก็บกลุ่มข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 300 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้คณะผู้วิจัยใช้รูปแบบการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) ผลผลันกัน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 คณะผู้วิจัยเลือกสุ่มแบบเจาะจงพื้นที่ (Purposive sampling) แบ่งเป็นพื้นที่ในตำบลจรเข้สามพันตามจำนวนหมู่บ้าน รวมทั้งสิ้นมี 15 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านหนองบัว หมู่ที่ 2 บ้านวังหลุมพอง หมู่ที่ 3 บ้านรางโพธิ์ หมู่ที่ 4 บ้านจรเข้สามพัน หมู่ที่ 5 บ้านจรเข้สามพัน หมู่ที่ 6 บ้านจรเข้สามพัน หมู่ที่ 7 บ้านหนองบอน หมู่ที่ 8 บ้านขานหมาก หมู่ที่ 9 บ้านโพธิ์เงิน หมู่ที่ 10 บ้านทุ่งยายพัก หมู่ที่ 11 บ้านเขาวงพาทย์ หมู่ที่ 12 บ้านโพธิ์ทอง หมู่ที่ 13 บ้านปทุมทอง หมู่ที่ 14 บ้านเนินสมบัติ และหมู่ที่ 15 บ้านวังขอน

ขั้นที่ 2 คณะผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดจำนวน (Quota Sampling) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไปอาศัยหรือทำงานอยู่ในตำบลจรเข้สามพัน ทั้ง 15 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 20 คน รวมทั้งสิ้น 300 คน

ขั้นที่ 3 คณะผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยหรือทำงานในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งในท้ายที่สุดได้กลุ่มตัวอย่างมารวมทั้งสิ้น 300 คน

5.2 เครื่องมือ

คณะผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามปลายปิด (Close-ended questionnaire)

5.3 การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity)

คณะผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยผ่านการค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบกับการให้คำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิเทศศาสตร์ สื่อมวลชน เพื่อเป็นผู้ทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) ความชัดเจนของคำถามและความครอบคลุมของแบบสอบถามครอบคลุมทุกประเด็นที่จะสามารถตอบวัตถุประสงค์ที่ต้องการวิจัย

การทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability)

คณะผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นที่ได้ทำการทดสอบแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วด้วยการนำไปทดลองใช้ (Pre-test) กับผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง โดยมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจริงมากที่สุด จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาทดสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ ด้วยสูตรคำนวณค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ Cronbach (วิเชียร เกตุสิงห์, 2541, หน้า 93-94) จากการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผ่านการคำนวณค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามรวมทุกข้อมีค่าเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.850 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามชุดนี้เชื่อถือได้ตามหลักสูตรคำนวณค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ต้องอยู่ในระดับมากกว่า 0.70 ขึ้นไป

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 และปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) ของปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 โดยวิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบขั้นตอนเข้าสมการทีละปัจจัย (Stepwise)

6. ผลการวิจัย

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ในภาพรวมปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ที่ 3.23 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข้อมูลข่าวสารความรู้เรื่องการป้องกันโรคฯ ผ่านสื่อ 3 ลำดับแรก ได้แก่ โทรทัศน์ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 4.33 และสื่อบุคคลในระดับมากที่สุด ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ร้อยละ 4.31 และผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชนในระดับมาก ร้อยละ 3.44 เมื่อพิจารณาด้านความเข้าใจเรื่องการป้องกันโรคฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจเรื่องการป้องกันโรคฯ มากที่สุด ถึงร้อยละ 4.39 โดยเฉพาะประเด็นการดูแลตนเองเพื่อป้องกันโรคฯ เพิ่มมากขึ้น และความตั้งใจเปิดรับข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันโรคฯ เพิ่มมากขึ้น ตามลำดับ

ในภาพรวมด้านปัจจัยข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยต่อปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ที่ 4.16 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยต่อการให้ความสนใจมากที่สุด โดยเฉพาะประเด็นความสนใจเกี่ยวกับข้อมูลการป้องกันโรคฯ เนื่องจากเป็นโรคอุบัติใหม่ ร้อยละ 4.50 รองลงมา คือ การสืบค้นข้อมูล โดยเฉพาะประเด็นการรู้แหล่งข้อมูลที่บอกเกี่ยวกับการป้องกันโรคฯ เช่น สอบถามเจ้าหน้าที่ รพ.สต./อสม./ทางโทรทัศน์ ร้อยละ 4.54 ลำดับต่อมา คือ การตีความ โดยเฉพาะการมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจในการต่อสู้เพื่อป้องกันโรค ร้อยละ 4.39 ตามลำดับ

ในภาพรวมปัจจัยด้านข้อมูลการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ที่ 4.00 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อในด้านการมีส่วนร่วม มากที่สุด โดยเฉพาะประเด็นการแพร่ระบาดโรคฯ ทำให้ร่วมมือกับ

เจ้าหน้าที่ รพ.สต./อสม. ในการป้องกันโรคฯ ร้อยละ 4.58 รองลงมา คือ การเสริมความเห็น โดยเฉพาะประเด็นโรคฯ ป้องกันได้จากการสวมหน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่าง และล้างมือบ่อย ๆ ร้อยละ 4.77 และการสนทนา โดยเฉพาะการพูดคุยเกี่ยวกับโรคฯ กับคนในชุมชนทำให้คนในชุมชนเข้าใจโรคฯ ได้ถูกต้องยิ่งขึ้น ร้อยละ 4.18 ตามลำดับ

ในภาพรวมด้านข้อมูลพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.27 เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติพฤติกรรมกรรมการสวมหน้ากากอนามัยเมื่อออกนอกบ้านมากที่สุด ร้อยละ 4.84 รองลงมา คือ ถ้าไม่มีสบู่ล้างมือมักจะใช้แอลกอฮอล์สเปรย์หรือเจลแอลกอฮอล์ในการทำความสะอาดแทน ร้อยละ 4.59 และการล้างมือด้วยสบู่กับน้ำสะอาดบ่อยครั้ง ร้อยละ 4.54 ตามลำดับ

การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

สมมติฐานที่ 1 : ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 และปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) ของปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 โดยวิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบขั้นตอนเข้าสมการทีละปัจจัย (Stepwise)

ตัวแปรพยากรณ์	R ²	R ² Change	สัมประสิทธิ์ถดถอย		t-value	การทดสอบปัญหาความสัมพันธ์พหุคูณเชิงเส้น	
			B	<i>β</i>		Tolerance	VIF
ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านการสืบค้นข้อมูล)	.309	.309	.146	.202	2.733***	.485	2.064
การใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านการรู้เหตุการณ์)	.381	.071	.281	.345	4.127***	.380	2.633
ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านการศึกษา)	.409	.028	.117	.188	2.682**	.537	1.861
ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ด้านประเภทเนื้อหาที่เคยเปิดรับเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019)	.420	.012	-.148	-.224	-3.027*	.483	2.069
การใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านการมีส่วนร่วม)	.438	.018	.143	.189	2.577*	.493	2.030

หมายเหตุ : *** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, ** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 ในส่วนของการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้น (Multicollinearity) พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า VIF ต่ำกว่า 10 และค่า Tolerance ไม่เข้าใกล้ 0 ซึ่งไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้น จึงสามารถใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) กับตัวแปรดังกล่าวได้

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้มีการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) พบว่า ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ปัจจัยการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำถึงปานกลาง

จากผลการทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบขั้นตอนเข้าสมการทีละปัจจัย (Stepwise) พบว่า 1) ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 2) ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 และ 3) ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .01 และ .05 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดปลีกย่อยของแต่ละปัจจัย พบว่า มีทั้งหมด 5 ปัจจัย ที่สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ตามลำดับความสำคัญ คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านการสืบค้นข้อมูล) 2) การใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านการรู้เหตุการณ์) 3) ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านการตีความ) 4) ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านประเภทเนื้อหาที่เคยเปิดรับเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019) และ 5) การใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านการมีส่วนร่วม) ตามลำดับ ซึ่งทั้ง 5 ปัจจัยสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุ ได้ร้อยละ 43.8

ทั้งนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านการสืบค้นข้อมูล) เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้สูงอายุ ได้ร้อยละ 30.9 และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (B) = .202

แต่อย่างไรก็ดี พบว่า ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 (ด้านประเภทเนื้อหาที่เคยเปิดรับเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019) สามารถพยากรณ์ได้ในเชิงผกผัน กล่าวคือ ยิ่งเปิดรับเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 มาก ยิ่งมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 น้อย ในทางกลับกันหากเปิดรับเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 น้อย ยิ่งมีพฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 มาก

7. อภิปรายผล

จากข้อค้นพบของการวิจัย คณะผู้วิจัยได้อภิปรายผลจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ของปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า มีปัจจัยทั้งสิ้น 5 ปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ตามลำดับความสำคัญจากลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 5 ดังนี้

1) **ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการสืบค้นข้อมูล** เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด กล่าวคือเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดเดาได้มนุษย์จะแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อลดความไม่แน่ใจหรือลดความกังวลใจซึ่งสอดคล้องกับ ปรมะ สตะเวทิน (2539) ได้กล่าวไว้ว่า

ข้อมูลข่าวสารถือว่าเป็นสิ่งสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมนุษย์ต้องนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเพื่อนำมาตัดสินใจในสถานการณ์ที่ตนไม่แน่ใจ หรือเรื่องราวที่ตนกำลังเผชิญอยู่จากผลการวิจัยในภาพรวมสามารถแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความกังวลใจหรือไม่แน่ใจในเรื่องการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ที่ถือว่าเป็นโรคอุบัติใหม่พบการระบาดใหญ่ทั่วโลก (Pandemic) จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างสืบค้นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ที่สอดคล้องกับปัจจัยส่วนบุคคลของตนเองในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ง่ายกว่าบุคคลกลุ่มอื่นทางสังคม อีกทั้ง โรคระบาดดังกล่าวยังเป็นโรคอุบัติใหม่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความกังวลในการเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับอุบลรัตน์ เฟิงสถิต (2551) ที่กล่าวว่า ผู้สูงอายุเป็นวัยที่ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยการปรับตัวของผู้สูงอายุต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการดูแลสุขภาพร่างกาย ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเพื่อเป็นผู้สูงอายุที่มีสุขภาพดี ย่อมหมายความว่ากลุ่มตัวอย่างต้องเปิดรับสื่อเพื่อตอบสนองความต้องการด้านข้อมูลข่าวสารของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Becker (1990) ได้นิยามความหมายของการเปิดรับสื่อไว้ว่า การเปิดรับสื่อเป็นการแสวงหาข้อมูล (Information Seeking) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้ข้อมูลจากสื่อดังกล่าวเพื่อแสวงหาความรู้ให้ตนเองได้มีความรู้ ความเข้าใจ จนเกิดเป็นพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัย รวมถึงผลการศึกษาของคณะผู้วิจัยยังสอดคล้องกับ Gochman (1988) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมสุขภาพนั้นเป็นลักษณะส่วนบุคคลที่มาจากแรงจูงใจ การรับรู้ และความรู้ของบุคคล ซึ่ง Gochman ให้ความสำคัญในระดับปัจเจกบุคคลที่สามารถสังเกต วัดผล และรายงานผลได้ อีกทั้ง ผลการศึกษาวิจัยของคณะผู้วิจัยยังสอดคล้องกับธนิดา มีต้องปัน (2540) กล่าวว่า พฤติกรรมสุขภาพเป็นการปฏิบัติหรือการแสดงออกของบุคคลด้านสุขภาพในการกระทำหรืองดกระทำในสิ่งที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติตนทางด้านสุขภาพของบุคคลอย่างเหมาะสม เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสืบค้นข้อมูลจนมีความรู้ความเข้าใจและนำไปสู่พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ยิ่งไปกว่านั้น ผลการศึกษาวิจัยยังสอดคล้องกับธนวรรณ อิ่มสมบุญ (2546) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล โดยผลการศึกษาสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่สะท้อนออกเป็นพฤติกรรมสุขภาพได้ใน ระดับที่ 2 เป็นการเรียนรู้ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมสุขภาพตามคำแนะนำ หรือทิศทางของการพัฒนาสุขภาพของตนเอง ครอบครัวหรือชุมชนได้โดยปราศจากการบังคับให้เกิดพฤติกรรมด้านสุขภาพจากกฎหมายและกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ

2) การใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการรู้เหตุการณ์ เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างได้สืบค้นข้อมูลจากสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ หรือสื่อบุคคล เมื่อกลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้ถึงสถานการณ์หรือเหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 มาก กลุ่มตัวอย่างก็จะยิ่งใช้ประโยชน์จากสื่อได้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สราลี สนธิจันทร์ และวิรัตน์ สนธิจันทร์ (2565) ได้ศึกษาการเปิดรับสื่อทัศนคติ และพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่ออยู่ในระดับปานกลาง มีทัศนคติและพฤติกรรมต่อการป้องกันความเสี่ยงในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมป้องกันความเสี่ยงในสถานการณ์ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันทางบวก เช่นเดียวกับผลการศึกษาของการศึกษาของ McCombs and Becker (1979) ได้กล่าวถึงการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ (Uses and Gratification) โดยชี้ให้เห็นว่าบุคคลจะใช้สื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) กลุ่มตัวอย่างใช้สื่อเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวในเหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 และสังเกตการณ์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ พร้อมทั้งเรียนรู้ว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรรู้ภายใต้ปัจจัยด้านอายุที่ร่างกายเริ่มเสื่อมถอย แต่ในขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างก็ยังมีความต้องการทางด้านปัจจัย 4 เหมือนกลุ่มคนอื่น ๆ ในสังคม

ซึ่งเชื่อมโยงความต้องการของผู้สูงอายุกับลำดับขั้นความต้องการของ Maslow ด้านความต้องการทางกายภาพที่ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ อันได้แก่ ปัจจัย 4 ที่เพียงพอ สุขภาพพลานามัยที่ดี ที่อยู่อาศัยที่ถูกละเลย การพักผ่อนที่เพียงพอ การส่งเสริมสุขภาพและการรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึง

ดังนั้น เราจะพบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการรู้เหตุการณ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่กล่าวได้ว่า เป็นสังคมของข้อมูลข่าวสาร (The Information Society) ที่มีสภาวะข้อมูลท่วมท้น (Information overload) ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีข้อจำกัดในการเลือกเปิดรับสื่อ โดยคำนึงถึงการใช้อย่างมีประสิทธิภาพของตนเองเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติมา สุรสนธิ (2541) ได้กล่าวถึง การเปิดรับข้อมูลข่าวสารของผู้รับสารว่า บุคคลนั้นไม่สามารถเปิดรับข้อมูลข่าวสารได้ทั้งหมด แต่บุคคลต่างเลือกเปิดรับข่าวสารที่มีประโยชน์แก่ตนเองและบุคคลรอบข้างของตน จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างคัดเลือกข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลาว่า ข่าวสารใดมีประโยชน์และน่าสนใจ สอดคล้องกับความต้องการด้านการรู้เหตุการณ์เกี่ยวกับโรคไวรัสโคโรนา 2019 ของตน

3) ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการตีความ เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างทำการเปิดรับสื่อต่าง ๆ ดังที่กล่าวไปข้างต้น เพื่อสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับโรคไวรัสโคโรนา 2019 และเพื่อรับรู้เหตุการณ์ของสถานการณ์การแพร่ระบาด จนกระทั่งนำมาสู่กระบวนการทำความเข้าใจความหมาย ซึ่งในขั้นตอนนั้นต้องใช้การตีความข้อมูลข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างได้เปิดรับมาตามความสนใจหรือความต้องการของตนเอง ซึ่งผลการศึกษายังสอดคล้องกับ Shiffman and Kanuk (2007) ที่กล่าวว่า กระบวนการรับรู้ของแต่ละบุคคลจะผ่านการคัดเลือก การจัดระบบ และการตีความสารจากสิ่งเร้าต่าง ๆ ให้เป็นความหมายภายใต้สถานการณ์หรือสภาพแวดล้อม แต่ทว่าบุคคลแต่ละคนนั้นจะจดจำ คัดเลือก จัดระบบและตีความสารจากสิ่งเร้าเหล่านั้นต่างกัน ดังเช่น การตีความของกลุ่มตัวอย่างนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลภายใต้ความต้องการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับโรคไวรัสโคโรนา 2019 และการให้คุณค่าของเหตุการณ์ของสถานการณ์การแพร่ระบาด เป็นต้น อีกทั้ง ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ Mowen and Minor (1998) ได้กล่าวถึงกระบวนการรับรู้ของมนุษย์ว่า กระบวนการรับรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลตั้งใจเปิดรับรับข้อมูลข่าวสารเพื่อเข้าใจความหมาย โดยขั้นตอนการเปิดรับ (Exposure) กลุ่มเป้าหมายจะเปิดรับผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในขั้นตอนมาในขั้นของการตั้งใจรับรู้ (Attention) กลุ่มเป้าหมายจะแบ่งปันความสนใจมายังสิ่งเร้านั้น ๆ และในขั้นตอนสุดท้ายเป็นขั้นตอนของการเข้าใจความหมาย (Comprehension) กลุ่มเป้าหมายจะจัดองค์ประกอบและตีความความหมายเพื่อให้ตนเกิดความเข้าใจได้ ซึ่งขั้นตอน การตีความ (Interpretation) ของกลุ่มตัวอย่างนั้น เริ่มจากกลุ่มตัวอย่างเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อจากความต้องการของตน และกลุ่มตัวอย่างนำข้อมูลที่ผ่านการคัดเลือกพร้อมทั้งการจัดระบบนำเข้าสู่ขั้นตอนของการตีความหรือแปลความหมายจากข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมา ซึ่งขั้นตอนนี้จะแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ที่ตามมาของของกลุ่มตัวอย่าง

4) ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ด้านประเภทเนื้อหาที่เคยเปิดรับเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 เมื่อกลุ่มตัวอย่างยังเปิดรับเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 มาก ยังมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 น้อย ในทางกลับกัน หากเปิดรับเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 น้อย ยังมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 มาก เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีข้อจำกัดด้านอายุที่เพิ่มมากขึ้น เข้าสู่วัยชราที่มาพร้อมกับความเสื่อมถอยทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดังนั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 มาก กลับแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 น้อย เพราะข้อมูลเหล่านั้นถูกจัดเก็บอยู่ในช่วงของการรับรู้แต่ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมในการป้องกันโรคได้ทันที ซึ่งต้องผ่านกระบวนการจัดระบบข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมาร่วมกับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เคยผ่านมาของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Scherhorn, Hunt and Osborn (2003) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการรับรู้ของบุคคลในขั้นตอนการจัดระบบ (Organization)

ว่ามนุษย์จะคัดเลือกข้อมูลข่าวสารตามความสนใจของตนเองในขั้นต้นแต่อย่างไรก็ตามบุคคลต้องมีการจัดระบบจากข้อมูลผ่านการคัดเลือกมาอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการจัดระบบจากองค์ความรู้และจากประสบการณ์ต่าง ๆ ของตนเอง อีกทั้ง ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยทำการศึกษาศูสูงอายุในทางทฤษฎีทางจิตวิทยา (Psychological Theory) ของ คีร์น จงวุฒิวเศย์ (2553) ที่ทำการศึกษาศูสูงอายุผ่านทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกลไกการเจริญทางด้านจิตวิทยา ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ดีเท่ากับคนอ่อนวัยแต่ต้องใช้เวลานานกว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาต่อการเรียนรู้คือความเครียดอันเป็นผลมาจากระบบประสาทและสรีรวิทยาของบุคคล การสูญเสียความจำ และความสามารถในการเข้าใจรวมถึงแรงจูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งในประเด็นนี้ สุรกุล เจนอบรม (2541) ได้อธิบายความสัมพันธ์ของการเรียนรู้และความจำไว้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ข้อมูลใหม่หรือทักษะต่าง ๆ ถูกนำมาเก็บไว้ในความทรงจำ และสามารถที่จะเรียกข้อมูลที่เก็บไว้ในความทรงจำกลับคืนมาใช้ได้เมื่อต้องการ สำหรับในส่วนของการสร้างความจำนั้น อรชา สือสุวรรณ (2543) ระบุว่าความจำประกอบด้วยการเก็บบันทึกข้อมูลที่ต่างกันในด้านความสามารถ ระยะเวลา และระบบการเก็บข้อมูล ยิ่งไปกว่านั้น กลุ่มตัวอย่างที่คณะผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเป็นกลุ่มผู้สูงอายุมีความจำระยะสั้น เมื่อเปิดรับเนื้อหาที่เคยเปิดรับเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 จำนวนมาก กลุ่มตัวอย่างจึงประสบกับปัญหาที่ไม่สามารถจำหลาย ๆ เรื่องในเวลาเดียวกันได้ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 น้อย สอดคล้องกับสุรกุล เจนอบรม (2541) กล่าวว่า ผู้สูงอายุมักจะประสบกับปัญหาการระลึกถึงข้อมูล หากถูกรบกวนระหว่างการเรียนรู้ จนส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพได้ แต่ในทางกลับกัน หากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 น้อยลง แต่สามารถจัดระบบการเรียนรู้ และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ได้ดีกว่าการเปิดรับข่าวสารมากภายใต้สภาวะความกดดันและสับสนกับข้อมูลที่ได้รับมาส่งผลให้เกิดพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 น้อย ซึ่งถือว่าเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ยิ่งไปกว่านั้น ผลการศึกษาวิจัยยังสอดคล้องกับขมพาว รักษะยาบรรณ และศิริณา จิตต์จรัส (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนานักกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในองค์กรธุรกิจภาคเอกชน ผลการศึกษาพบว่า ถึงแม้ว่าสภาวะการเรียนรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสุขภาพของผู้สูงอายุอยู่ในระดับดีแต่ก็ยังมีความต้องการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ ด้านทักษะการดูแลสุขภาพและการป้องกันโรคและด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีและสื่อ

5) การใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการมีส่วนร่วม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างยังเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ดำเนินกิจกรรมทางสังคม จึงมีการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมทั้งสังคมหรือชุมชนในการช่วยกันป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งสอดคล้องกับการจัดแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุของไทย ของ สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์ (ม.ป.ป.) ที่กล่าวว่า กลุ่มผู้สูงอายุที่ยังทำกิจกรรมจะดำรงคุณค่าผู้สูงอายุกลุ่มดังกล่าวมักเป็นกลุ่มผู้สูงอายุในชนบท ผู้สูงอายุยังคงมีคุณค่าและมีบทบาทในด้านต่างๆ เช่น ความรู้พิธีกรรม การเป็นเจ้าของพื้นที่ และถ่ายทอดความรู้แก่คนรุ่นหลัง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการมีส่วนร่วม อีกทั้งยังสอดคล้องกับลำดับขั้นความต้องการของ Maslow ของผู้สูงอายุที่นอกเหนือจากความต้องการทางด้านกายภาพแล้วนั้น

ผู้สูงอายุยังมีความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ตลอดจนมิตรภาพจากเพื่อน ชุมชนและสังคม เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง รวมถึง ผู้สูงอายุยังต้องการความต้องกรยอมรับนับถือ กลุ่มตัวอย่าง จึงต้องใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการมีส่วนร่วม ในการสร้างการยอมรับ นับถือและความเคารพจากบุคคลอื่นในชุมชน เพื่อแสดงว่าตนเองยังเป็นบุคคลที่มีคุณค่าและมี ประโยชน์แก่ผู้อื่น อีกทั้ง ผลของการศึกษายังสอดคล้องกับ McCombs and Becker (1979) ได้ กล่าวถึงการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อ (Uses and Gratification) โดยชี้ให้เห็นว่าบุคคลจะใช้ สื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการด้านการมีส่วนร่วม (Excitement or Participating) เพื่อสร้างความ รู้สึกว่าได้อยู่ในเหตุการณ์และความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ ยุพดี ลีติกุลเจริญ (2537) ที่กล่าวว่า การเลือกเปิดรับข่าวสารเป็นปัจจัยทางการสื่อสารที่มีความสำคัญอย่าง หนึ่งของมนุษย์ซึ่งมีความจำเป็นนอกเหนือจากปัจจัย 4 เนื่องจากมนุษย์เปิดรับข่าวสารเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของตน รวมถึงเพื่อบำรุงรักษาสถานะกลุ่มทางสังคมของตนเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง

8. ข้อจำกัด

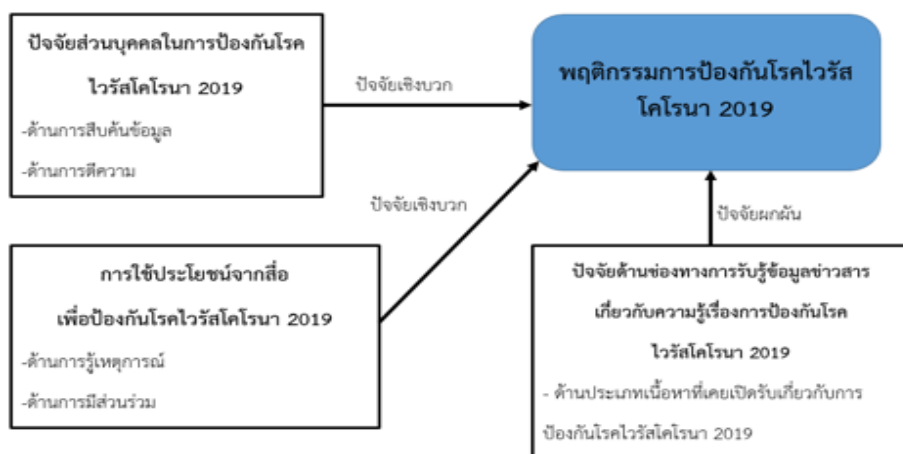
การศึกษาในครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และยัง ศึกษาเฉพาะพื้นที่ขนาดเล็กในระดับตำบลเท่านั้น ส่งผลให้ไม่สามารถใช้ผลการศึกษอ้างอิงบริบททาง สังคมในกลุ่มเมืองได้

9. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้กระทรวงสาธารณสุขนำผลการศึกษาไปใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างการรับรู้เรื่องโรคระบาด อุบัติใหม่แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมการป้องกันโรคฯ ด้วยการให้เทคโนโลยีการสื่อสาร เป็นช่องทางในการนำเสนอเนื้อหาการป้องกันโรคระบาด ตอบสนองปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัส โคโรนา 2019 ด้านการสืบค้นข้อมูล เนื่องจากกลุ่มผู้สูงอายุที่ถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงในการติดโรคได้ใช้ ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคระบาดได้อย่างทันทั่วทั้งที่ รวมถึงเพื่อการรู้เหตุการณ์ พร้อมทั้งสามารถ ตีความสารเพื่อนำมาปรับใช้ดูแลสุขภาพหรือการป้องกันโรคของตนได้ ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นการใช้ประโยชน์ จากสื่อเพื่อป้องกันโรคระบาดด้านการมีส่วนร่วมได้อีกทางหนึ่ง

10. สรุปผล

คณะผู้วิจัยสามารถสรุปผลเป็นแผนภาพ เพื่อแสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมป้องกันโรค ไวรัสโคโรนา 2019 ได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019

จากภาพที่ 1 จะพบว่า การรับรู้การสื่อสารการป้องกันโรคมีปัจจัยที่นำไปสู่พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ได้ ดังนี้

1) ปัจจัยส่วนบุคคลในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ที่แสดงให้เห็นว่าเป็นปัจจัยเชิงบวก ได้แก่ ปัจจัยด้านการสืบค้นข้อมูล และปัจจัยด้านการตีความ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้กับกลุ่มผู้รับสารที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่อื่น ๆ ที่สนใจในการทำการแผนรณรงค์การสื่อสารเพื่อให้เกิดพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคระบาดอื่น ๆ สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุได้

2) การใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 พบปัจจัยเชิงบวกที่สามารถนำไปสื่อสารเพื่อให้เกิดพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคสำหรับผู้สูงอายุได้คือ ด้านการรู้เหตุการณ์ และด้านการมีส่วนร่วม ดังนั้น การสื่อสารผ่านตัวสารกับกลุ่มผู้สูงอายุควรออกแบบสารให้ทันเหตุการณ์พร้อมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมแก่กลุ่มผู้สูงอายุ เนื่องจากกลุ่มผู้สูงอายุยังต้องการการยอมรับและการมีส่วนร่วมทางสังคมหรือการมีส่วนร่วมกับชุมชนอยู่เช่นเดียวกับบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ทางสังคม

3) ปัจจัยด้านช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ด้านประเภทเนื้อหาที่เคยเปิดรับเกี่ยวกับการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 พบว่าเป็นปัจจัยเชิงบวก ซึ่งปัจจัยด้านนี้เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มผู้รับสารที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่บางคนมีความจำระยะสั้นที่เป็นอุปสรรคในการจัดระบบในการคัดเลือกหรือเกิดความสับสนในการเรียกใช้ข้อมูลข่าวสารที่ตนได้รับมาอย่างถูกต้อง

บรรณานุกรม

- กิตติมา สุรสนธิ. (2541). *ความรู้ทางการสื่อสาร*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เขตสุขภาพที่ 5. (2565). *รายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ 2564 เขตสุขภาพที่ 5*. <https://apps.hpc.go.th/dl/web/upFile/2021/08-10169-20210830145242/03525b8e3e5682df81dc68e0b72865b5.pdf>
- ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์. (2553). *รายงานการวิจัยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการจัดสวัสดิการสังคมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับผู้สูงอายุ*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- ชูชัย สมितिไกร. (2553). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนวรรณ อิมสมบุญ. (2546). *พฤติกรรมสุขภาพและการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ*. เอกสารการสอนชุดวิชาสุขภาพและการประชาสัมพันธ์งานสาธารณสุข. หน่วยที่ 1-8 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร :บริษัทประชุมช่างจำกัด.
- ธนิดา มีต้องปัน. (2540). *พฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2539). *การสื่อสารมวลชน: กระบวนการทฤษฎี*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพดี วิถีกุลเจริญ. (2537). *ทฤษฎีการสื่อสาร*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทชวนพิมพ์.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2541). *การวิจัยเชิงปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

- ษมาพร รักจรรยาบรรณ และศิริณา จิตต์จรัส. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสุขภาพของผู้สูงอายุในองค์กรธุรกิจเอกชน. *วารสารสหศาสตร์*, 19(2), 99-110
- สราลี สนธิจันทร์ และวิรัตน์ สนธิจันทร์. (2565). การเปิดรับสื่อ ทักษะคิด และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19). *วารสารชุมชนวิจัย*, 16(1), 64-77.
- สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์. (ม.ป.ป.). *ความชรา ภาพร่าง (Body Image) และการใช้ชีวิตในเมือง. ใน ชีวิตชายขอบ ตัวตนกับความหมาย, ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล, บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.*
- สุรกุล เจนอบรม. (2541). *วิจัยทัศนผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพมหานคร : นิชนแอตเวอร์รี่เพซิงกรุ๊ป.*
- อุบลรัตน์ เพ็งสิดิต. (2551). *จิตวิทยาการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- อรชา สือสุวรรณ. (2543). *การเปิดรับ การจดจำ และทัศนคติของผู้โดยสารรถไฟฟ้ามหานครที่มีต่อสื่อโฆษณาทางรถไฟฟ้ามหานคร. [วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].*<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/72464>
- BBC NEWS ไทย. (2563). *ไวรัสโคโรนา : อนามัยโลกประกาศให้โควิด-19 เป็น “การระบาดใหญ่” ทั่วโลก.* <https://www.bbc.com/thai/international-51838536>
- Becker, M.H. (1990). *Theoretical models of adherence and strategies for improving adherence.* In the Handbook of Health Behavior Change. New York: Springer Publishing Company.
- Gochman, D.S. (1988). *Health Behavior: Emerging research perspectives.* New York: Plenum Press.
- McCombs, M.E. & Becker, L.B. (1979). *Using mass communication theory.* New York: Prentice-Hall.
- Mowen, Jhon C. & Michael Minor. (1998). *Consumer behavior (5th ed.).* Upper Saddle River, New Jersey: Prentice – Hall.
- Pander, N.J. (1987). *Health Promotion in Nursing Practice (2nd ed.).* Stamford, CT: Appleton & Lange.
- Shiffman, L.G., & Kanuk, L.L. (2007). *Consumer behavior (9th ed.).* New Jersey: Prentice – Hall.
- Schermhorn, J.R., Hunt, J.G., & Osborn, R. N. (2003). *Organizational Behavior (9th ed.).* New York: Jhon Wiley & Sons, Inc.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis (3rd ed.).* New York: Harper and Row Publications.